

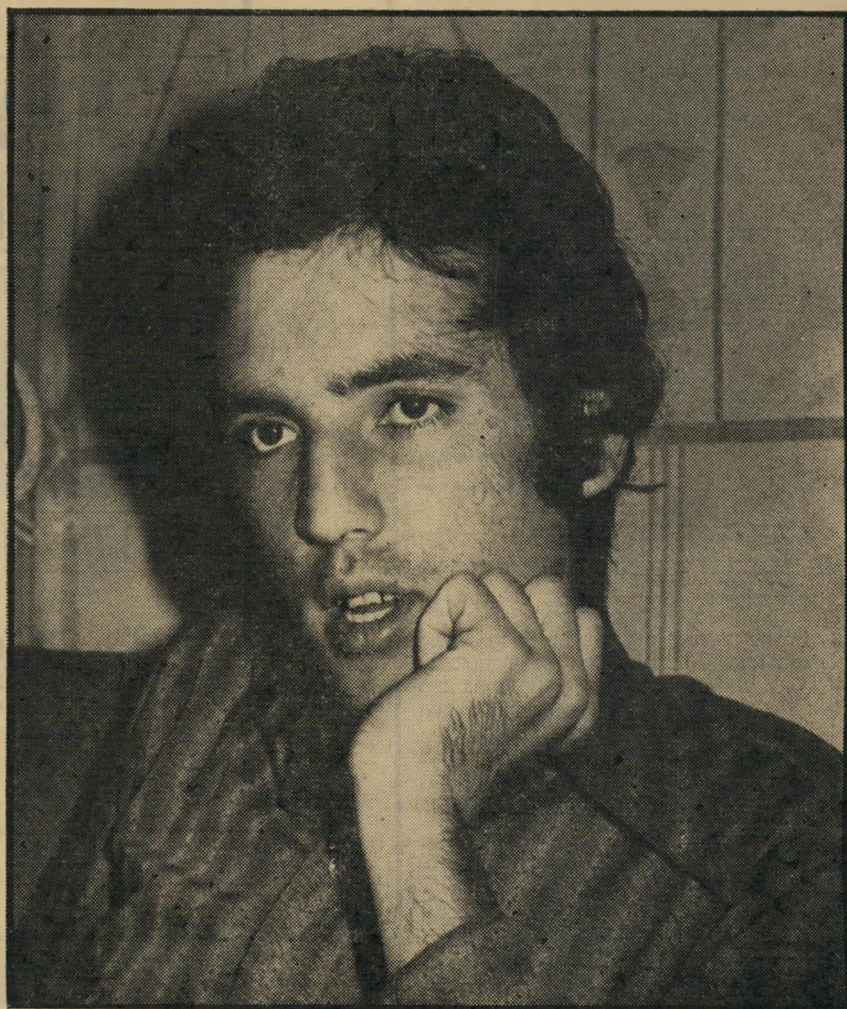

ג'מל אהמר מהאג'נה
"בזכות ולא בחסד"

„איננו ערביי ישראל, אנחנו ערבים

בישראל!" טוענים הצעירים המרותקים

מעצר-בית לסטודנטים

ז'רד אמין עומר
„איננו חסיתים"

מדיניות שלמה שתחול על ערביי ישראל, הם פשוט תפסו עלינו טרמפ". אל חדר האורחים של מישפחת מהאג'נה נכנס מוחמד סלאמה, בעל חנות למוצרי חשמל, מאוס-אל-פאחם. מוחמד איננו משר-כיל. בצחוק הוא אומר, שהוא זעיר בורר-גני, אך הוא רואה את עצמו כערבי טיפוסי בעל דיעות משלו. גם בנושא צווי הריתוק שקיבלו ששת הסטודנטים, דעתו של סלא-מה, היא הדיעה הרוחת ברחוב הערבי: „מאבקם של הסטודנטים הוא מאבק לאומי פוליטי, יש להם הכישורים להגיד את מה שכל אחד במיגור הערבי חושב. האוניברסיטה היא המקום הדמוקרטי בה"א הידיעה, ואם שם סותמים פיות, אז מה יהיה הלאה? מוטב שיתנו לסטודנטים הערביים להביע את דעתם בקול רם. אחרת לא תהיה להם ברירה, אלא לפעול במחתרת."

„מסתגלים,

למצב הקיים"

השעה שתיים ושלושים. בעוד חצי שעה צריך ג'מאל להתייצב במישרת גירון. הוא מספר על ביקורי הבית הליליים, שהמישרת עורכת בביתו. לדבריו, השוטרים מתחשבים ואינם באים באמצע הלילה, כי אם בשעות הערב המוקדמות ובשעות הבוקר המוקדמות. ג'מאל אומר שאין טעם לבוא לפני הזמן. הוא מספר שביום הקודם התייצב בשתי דקות לישולוש, והיומנאי סרב לרשום אותו. הוא מוסף שיש לו בעיה. לפי צו הריתוק אסור לו לעזוב את שטח כפרו. הוא חש שמא יעצר עליו המישרת בדרך מהכפר אל המישרת וביקש ממפקד מישרת גירון צו מיוחד שיאפשר לו תנועה פעמיים ביום. במישרת חותם ג'מאל ביומן ומקפיד שהשוטרת תרשום אותו ביומן נוסף. ה-שוטרת מסרבת למסור לנו, אם מסעוד אגבריה מכפר מוסמוס כבר הגיע להתייצב בת.

ביציאה מבניין המישרת שעל כביש ואדי ערה, נעצרת מכונית טנדר. מסעוד אגבריה הנמקד יורד ממנה. מצב-רוחו מרומם. הוא נפגש בשימחה עם ג'מאל. לדבריו, הוא מרותק לגמרי לכפר ואינו יודע מה נעשה בחוץ. לאף אחד מששת המרותקים אין טלפון בביתו, כך שלא קיים ביניהם כל קשר.

מסעוד לומד לתואר שני ביחסים-בינלאומיים ולתואר ראשון הוא לומד מישר-פטים. לשאלה אם הוא נשוי, הוא משיב: „אילו הייתי נשוי, לא הייתי מתעסק בדבר-רים כאלה."

מאוחר יותר הוא טוען, כי אמר את זאת בצחוק. מסעוד הוא בן הכפר הקטן (המשך בעמוד 36)

חסד של אף אחד. אני נמצא פה מדורי דורות. אוס-אל-פאחם קיים כבר 500 שנים וקודם גרו מייסדי המקום בפרעם ובירושלים. הם הגיעו לאוס-אל-פאחם בגלל גאולת דם. אבא שלי, אחמד חסן, הוא פועל משכילים. האחיות לומדות בתיכון ואח שלי, מוחמד, הוא מורה בכפר. ביני לבינם קיים ויכוח בנושא המאבק הפלסטיני, אבל בעצם שנינו רוצים אותו דבר. כל ערביי ישראל וכל מחנות השלום היהודיים הם מתקדמים רוצים אותו דבר. הבעיה שלנו היא לא לעורר תשומת-לב, הבעיה שלנו היא איך לשכנע סטודנטים בצידקת מאבק קנו ולגייסם לשורותינו ולכן פירסמנו את הכרוז.

העניין התגלגל. אמצעי התיקשורת וה-סטודנטים היהודיים עשו מטעמים מהכרוז, ואז ביום חמישי ב-12.00 בלילה הגיעו אנשי שילטונות הביטחון והודיעו לי, כי הם מטילים עלי צווי ריתוק וכי בבוקר שלמחרת עד השעה שש, אני חייב לעזוב את חדרי שבמעונות רוניק. אם מישהו נמצא במיסגרת מסויים, החוק צריך להתייחס אליו כמו אל שווה בתוך המיסגרת הזאת ולא להיות דו-צדדי. לנהוג כך כלפי חלק מסויים, ואחרת כלפי חלק אחר, מר-גני, באותו יום שבו הוטלו עלינו צווי ריתוק, אמר שמדינת ישראל היא מקום שיש בו חופש ביטוי. איפה חופש הביטוי? האם חברייהכנסת לין ואלמונינו יודעים, שיש סטודנטים שמאיימים פיסית על סטודנטים אחרים, רק בגלל שיש להם דיעה פוליטית שונה?"

אל השיחה מצטרף האח, מוחמד, המתון יותר מאחיו הצעיר. אומר מוחמד שהוא מורה צעיר ואב לשלושה ילדים: „כל הציבור בארץ יודע שהרב כהנא רוצה ואומר שצריך להסיע את ערביי ישראל לחוץ-לארץ. האם זכותו של כהנא להגיד כאלה דברים ולתלמיד באוניברסיטה אין זכות להביע דעתו? למה הרב כהנא לא מקבל צו ריתוק? שני העמים צריכים להיות בשוויון ללא אפליה גיועית של מיעוט."

„בקורסים שאני לוקח, אני הערבי היחיד די. אני ביחסים טובים עם כל החברה. מובן שהדיעות חלוקות מבחינה פוליטית, אבל מבחינה חברתית אין לי בעיות. אני חי כבר שש שנים מחוץ לאוס-אל-פאחם ואני מעורה בחברה הישראלית. כבר היו אצלי כמה חברים יהודיים שבאו לבקר, הביאו ספרים והבטיחו שיעזרו לי בלימודים ביום במשך שלושת החודשים שאהיה מרוק. מובן שהריתוק יפגע בלימודים, אבל יש לי הרבה ספרים שאני צריך לקרוא ואני מקווה לסיים אותם. זו הפעם הראשונה שמוציאים נגד סטודנטים צווי ריתוק, וזהו רק הסנונית הראשונה. הם רוצים ליישם

ריונו של ערביי ישראל. „חברי התנועה הבינו שהם צריכים להביע דיעה בנושא הפלסטיני והפיצו כרוז באוניברסיטאות. הכרוז הוא בגדר הבעת דיעה פוליטית, שאינה חורגת ממיסגרת דיעות קדומות שהובעו כבר בעבר ואיננו מהווה עבירה פלילית. עובדה שלא היה בכוחם של שילטונות הביטחון להעמיד אותנו לדין, ומצאו פיתרון אדמיניסטרטיבי — מעצר בית. אלא שהכרוז סולף על-ידי ערבי, שאני רוצה לקרוא לו בוגד — תופיק חורי, כתב ידיעות-אחרונות, שהוא אחיו של עימנאל חורי, מזכירו האישי של הרב מאיר כהנא, ראש הליגה להגנה יהודית.

„תפסו

עלינו טרמפ"

אני רואה באש"ף, הנציג הבלעדי של העם הפלסטיני, כפי שקבע זאת העולם, ואנחנו בתנועה נאבקים נגד הריאקציה הערבית ונגד האימפריאליזם והציונות הרעיון הציני. אני נמצא בארץ בזכות, ולא בי-

קשר של שתיקה על התנועה הלאומית המתקדמת והיא מצוטטת לא נכון. הוא מחזיק תיק עבה של מיסמכים וקטעי עיתונות. הכל מצולם, כולל הכרוז הראי שון, שהוצא בערבית וגילוי הדעת שפורסם לאחר מכן, שבו קוראת התנועה הלאומית המתקדמת: „איננו מסיתים, כי אם מביעים עמדה פוליטית." גם צו הריתוק שקיבל ג'מאל מצולם, והוא מראה לי בצחוק, כי מיספר הזיהוי שלו אינו זהה לזה הרשום בצו.

אומר ג'מאל בן ה-22: „אנחנו תנועה לאומית מתקדמת ולא תנועה לאומנית מתקדמת כפי שמפרסמים בעיתונים. ה-במנטיקה במיקרה זה חשובה מאד. בי בחירות האחרונות קיבלנו שני מנדטים מתוך 11 ואנחנו מהווים מיעוט בועד הסטודנטים הערביים, שמה שמנחה אותו, הוא הקו של רק"ח. אנחנו לא רוצים ש-רק"ח תהיה ממונה עלינו. אנחנו רוצים להיות עצמאיים. אין לנו בדיוק קו מוגדר. התנועה שלנו מורכבת מכל מיני סטודנטים וסטודנטיות הרואים עצמם כערביים פלסטינים שבתוקף הנסיבות הם אזרחים של מדינת ישראל. רובנו בעלי נטיות מרכז-סיסטיות ורוצים לשנות את האופי המעמדי